

Рабеко А. М., студентка,
Чорноморський національний
університет імені Петра Могили, м. Миколаїв
Науковий керівник: Шведова Г. Л., к.ю.н., доцент

АВІАТЕРОРИЗМ ЯК ЗАГРОЗА БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА

Сучасний тероризм – це вже не розрізнені індивідуальні дії, а серії різних терористичних акцій, що направлені проти широкого кола людей і об'єктів, ретельно підготовлені і здійснені кваліфікованими кадрами та добре організованими угрупованнями. Схоже, тероризм перетворюється на негативну ознаку цивілізованого суспільства [1].

Чисельність терористичних угруповань зростає, їх руйнівна діяльність стає все активнішою і небезпечнішою. Засоби масової інформації підіграють їм на руку, нагнітаючи атмосферу страху у світової громадськості [2]. Проблема авіатероризму поступово зростає, і жодна з країн не спроможна впоратися з цим явищем самотійно.

При дослідженні даної проблематики, в доктринах та законодавствах зарубіжних країн, зустрічається термін «скайджекінг» [3, с. 340]. Це поняття, яке охоплює визначення таких терористичних актів, як «повітряне піратство», «незаконне захоплення повітряного судна», «тероризм в повітрі», «угон повітряних суден» та ін., нині його можна ототожнити з авіатероризмом [4, с. 12].

Офіційно першим викраденням вважається захоплення лайнера в 1931 році в Перу. За деякими відомостями, літак було викрадено з метою поширення листівок революційного змісту (іноді зустрічається дата першого викрадення літака в 1912 р.) [5, с. 463]. Однак жодних наслідків у міжнародно-правовій сфері цей інцидент не викликав. Другий випадок з людськими жертвами стався в 1948 році. Четверо громадян Китаю захопили літак ОА-10, який виконував рейс Гонконг – Макао. Викрадачі убили пілотів, а літак з 26 пасажирями на борту розбився. Надалі (до 1967 року) цей вид незаконного втручання в діяльність цивільної авіації не користувався особливою популярністю у злочинців. З 1931 по 1967 рік було відмічено всього 65 випадків захоплень і викрадень.

Найбільша кількість терористичних актів на повітряному транспорті було здійснено в період з 1970 по 1979 рік [6]. За ці 10 років у світі було зареєстровано понад 700 випадків захоплень і викрадень повітряних суден, загинуло понад 1100 людей, поранено понад 1000 осіб. За цей же період зареєстровано понад 10000 погроз щодо захоплення повітряних суден і диверсій. Найяскравішим прикладом авіатероризму є події, що сталися 11 вересня 2001 року, які вдарили по Пентагону і стали

безпосередньою причиною «війни з тероризмом», вдосконалення системи безпеки (зокрема в аеропортах) та впровадження в багатьох країнах антитерористичних заходів.

На цей час склалася система основних міжнародно-правових актів у сфері захисту цивільної авіації. Серйозним кроком в цьому напрямку стало підписання 14 вересня 1963 року в Токіо Конвенції про злочини та деякі інші дії, здійснені на борту повітряного судна (Токійська конвенція), яка вимагає, щоб договірні держави заарештовували порушників і повертали контроль над повітряним судном законному командиру, пізніше, 16 грудня 1970 року, в Гаазі була підписана Конвенції про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден, (Гаазька конвенція), що оголошує злочином дії будь-якої особи на борту повітряного судна, яка «незаконно, шляхом насильства або погрози застосування насильства, чи шляхом будь-якої іншої форми залякування, захоплює це повітряне судно, або здійснює над ним контроль і намагається вчинити будь-яку таку дію». 23 вересня 1971 року в Монреалі було підписано Конвенцію про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації (Монреальська конвенція), яка в 1988 році була доповнена Протоколом про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, обслуговуючих міжнародну цивільну авіацію, що стосується актів авіаційного тероризму, таких, як вибухи на борту повітряного судна, оголошує злочином дії особи, яка вчиняє акт насильства щодо особи, що перебуває на борту повітряного судна, якщо такий акт може загрожувати безпеці цього судна.

Об'єкти транспорту особливо привабливі для терористів. Теракти на транспорті, як правило, супроводжуються великими жертвами, часто паралізують діяльність найважливіших сфер економіки, викликають величезний резонанс, дестабілізують становище в суспільстві. Сучасний тероризм перевагу надає одному з найефективніших засобів пересування – повітряному транспорту. Пасажири на борту повітряного судна і саме судно мають значну цінність для держави. Тому терористи вважають захоплення повітряного судна найбільш легким і дешевим способом отримання викупу, звільнення терористів, які відбувають покарання, та надбання популярності [2].

Література

1. Гушер А. И. Проблема терроризма на рубеже третьего тысячелетия новой эры человечества [Электронный ресурс] / А. И. Гушер // Евразийский вестник. – 2000. – № 3. – Режим доступа: http://www.e-journal.ru/p_euro-st3-3.html
2. Гладенко В. М. Проблеми розуміння сучасного тероризму [Електронний ресурс] / В. М. Гладенко. – Миколаїв: Миколаївський державний університет імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/>

naukpraci/ politics/ 2006/40-27-32.pdf

3. Национальная и глобальная безопасность. Терроризм в мегаполисе: оценка угроз и защищенности / под. общ. ред. В. З. Дворкина. – М.: Юристъ, 2002. – 340 с.

4. Рыжий В. И. Акты незаконного вмешательства в деятельность гражданской авиации – квазимеждународные правонарушения / В. И. Рыжий // Вестн. Киев. ун-та. Сер. Международ. отношения и Международ. право. – К., 1982. – Вып. 15. – С. 15-18.

5. Буткевич В. Г. Міжнародне публічне право: основні галузі / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожний. – К.: Либідь, 2002. – 463 с.

6. Близнюков А. Г. Безопасность на воздушном и водном транспорте [Электронный ресурс] / А. Г. Близнюков // Право и безопасность. – 2006. – № 1. – Режим доступа: http://dpr.ru/pravo/pravo_18_21.htm

УДК 343.982.35 (043.2)

Самсоненко П. О., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ланцедова Ю. О., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ ТА ВИЛУЧЕННЯ СЛІДІВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Трасологія – розділ науки криміналістики, який відноситься до криміналістичної техніки, в якому вивчаються і розробляються методи і прийоми збирання і вивчення слідів, які використовуються для розкриття та попередження злочинів. Наукові дані якими оперує трасологія використовуються при проведенні трасологічних експертиз. Трасологічні експертизи залежно від об'єкту їх вивчення поділяються на 4 види: гомеоскопічні, механоскопічні, транспортні і експертизи тварин.

Криміналістичні вчення про сліди та механізм їх утворення складають основу теорії трасології. Ці вчення, зокрема, повністю поширюються і на транспортну трасологію.

Транспортна трасологія – підрозділ трасології, в якому вивчаються закономірності відображення інформації в слідах, способи виявлення слідів транспортних засобів і слідів на транспортних засобах, а також прийоми вилучення, фіксації і вивчення інформації, яка відображена в утворених слідах.

Транспортні засоби володіють здатністю відносно тривалий час зберігати форму і деталі рельєфу поверхні в звичайному стані та в процесі різних взаємодій зі слідосприймаючими об'єктами.

Транспортні засоби, як слідоутворюючі об'єкти, відрізняються від